

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №3

София, 6 февруари 1997 г.

(обн., ДВ бр. 15 от 18 февруари 1997 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Димитър Гочев

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Цанко Хаджистойчев

Тодор Тодоров

Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

Николай Павлов

Георги Марков

при участието на секретар-протоколита Лидия Здравкова разгледа в закрито заседание на 6.02.1997 г. конституционно дело № 31 от 1996 г., докладвано от съдията Младен Данаилов.

Производството по делото е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. Образувано е на 13.12.1996 г. по искане на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на § 23, т. 1, буква "а" от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗИДЗСПЗЗ) (ДВ, бр. 79 от 1996 г.) в частта, с която се изменя § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ (ДВ, бр. 45 от 1995 г.).

В искането се твърди, че изменението на § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ, което предвижда прекратяване на висящите дела и висящите изпълнителни производства, по които ответници и длъжници са организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСПЗЗ (ДВ, бр. 28 от 1992 г.), и продължаване на производствата от лицата по § 29, ал. 1, по които същите организации са ищци или вискатели, противоречи на принципите, залегнали в преамбюла, и на чл. 6, ал. 2, чл. 19, ал. 2 и чл. 56 от Конституцията.

С определение от 19 декември 1996 г. искането е допуснато за разглеждане по същество.

Като заинтересувани страни по делото са конституирани Народното събрание, Министерският съвет и министърът на земеделието и хранителната промишленост.

Становище по искането е представил само Министерският съвет. Според него разпоредбата на § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ (ДВ, бр. 45 от 1995 г.) след изменението ѝ с § 23, т. 1, буква "а" на преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ (ДВ, бр. 79 от 1996 г.) не противоречи на чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

С прекратяването на дейността на ликвидационните съвети и заличаването на организациите по § 12 престават да съществуват юридическите лица, против които могат да се извършват принудителни действия за изпълнение на задълженията им и практически е невъзможно да се предприемат такива против бившите кооператори, които са хиляди и с различни дялови участия.

Освен това няма законова забрана кредиторите да предприемат съдебни изпълнителни действия против всеки бивш член на ликвидирана кооперация.

Конституционният съд, след като обсъди твърденията в искането и становището на Министерския съвет, приема следното:

С § 12 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСПЗЗ се прекратяват съществуващите трудовокооперативни земеделски стопанства и земеделските кооперации, образувани по Закона за кооперациите. Прекратяват се и всички съществуващи организации и фирми, регистрирани по силата на Указ № 922 и Указ № 56 за стопанската дейност, КЗС, ТКЗС, МТС, АПК и селскостопански институти. Ликвидирането им се възлага на ликвидационните съвети, създадени с § 13 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСПЗЗ.

Едновременно с това с чл. 27, ал. 1 ЗСПЗЗ на собствениците на земи, включени в ТКЗС и ДЗС, на членовете на ТКЗС или на други образувани въз основа на тях селскостопански организации и на лицата в трудовоправни отношения с тях се предоставя право да получат дялове от имуществото на тези организации съобразно приноса им в придобиването му.

С § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ се прекратява дейността на ликвидационните съвети и на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСПЗЗ. С ал. 2 на § 28 имуществото на тези организации се обявява за съсобствено на лицата по чл. 27, ал. 1 ЗСПЗЗ.

С § 23, т. 1, буква "а" на преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ се изменя § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ, като с добавеното ново изречение се прекратяват висящите дела и висящите изпълнителни производства, по които организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСПЗЗ са ответници или длъжници, а тези, по които те са ищци или вискатели, могат да бъдат продължени от лицата по § 29, ал. 1.

В нито една от горните разпоредби не е указано кои са правоприемниците на организациите по § 12. Имуществото на тези организации представлява съвкупност от имуществени права и задължения. Щом като то става съсобствено на лицата по чл. 27, ал. 1 ЗСПЗЗ, те (лицата по чл. 27, ал. 1) трябва да поемат не само всички права, произтичащи от имуществото, но и всички задължения, свързани с него. Според изменението на § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ в полза на лицата по чл. 27, ал. 1 ЗСПЗЗ преминават само правата върху имуществото на организациите по § 12, без те да поемат задълженията, свързани с това имущество. С това се нарушават правата на останалите граждани и юридически лица - ищци и вискатели по прекратените дела и изпълнителни производства, по които ответници или длъжници са организациите по § 12, защото не могат да реализират вземанията си срещу тези организации. Нарушени са и правото им на правна защита, и основните принципи за равнопоставеност при упражняване на стопанска дейност.

При това положение разпоредбата на § 23, т. 1, буква "а" от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ, с която се изменя § 28, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ, противоречи на чл. 6, ал. 2, чл. 19, ал. 2 и чл. 56 от Конституцията и следва да бъде обявена за противоконституционна.

Конституционният съд по тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията

РЕШИ:

Обявява за противоконституционна разпоредбата на § 23, т. 1, буква "а" от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и

допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
(ДВ, бр. 79 от 1996 г.).

Председател: Асен Манов